

การพัฒนาคลังคำศัพท์ภาษาไทยด้านการจัดการ: แนวทางสร้างสมรรถนะเพื่อลดอุปสรรคและเสริมสร้างการเป็นผู้ประกอบการของผู้พิการทางการได้ยิน

พัลลภา ปีติสันต์¹ และ บุริม โอทกานนท์^{2,*}

^{1,2}วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล

*ผู้ประพันธ์บรรณกิจ อีเมล burimota@gmail.com

วันที่รับต้นฉบับบทความ: 11 กรกฎาคม 2568

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 22 กันยายน 2568

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 26 กันยายน 2568

บทคัดย่อ

ช่องว่างทางคำศัพท์วิชาชีพด้านการจัดการในภาษาไทยถือเป็นอุปสรรคเชิงโครงสร้างที่กีดกันผู้พิการทางการได้ยินในประเทศไทยออกจากโอกาสทางเศรษฐกิจและการเป็นผู้ประกอบการ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อประเมินความต้องการและสังเคราะห์ชุดความรู้พื้นฐานด้านการจัดการที่สำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ 2) เพื่อพัฒนาคลังคำศัพท์ภาษาไทยด้านการจัดการและสื่อการเรียนรู้แบบผสมผสาน และ 3) เพื่อประเมินประสิทธิผลเบื้องต้นของนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้น การวิจัยนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ซึ่งชุมชนผู้พิการทางการได้ยินได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในฐานะผู้ร่วมวิจัยในทุกขั้นตอน โดยมีกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมกระบวนการวิจัยในแต่ละขั้นตอนประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการประเมินความต้องการจำนวน 38 คน ผู้ร่วมพัฒนาคลังคำศัพท์จำนวน 21 คน และผู้เข้าร่วมทดลองใช้และประเมินผลจำนวน 31 คน ผลลัพธ์สำคัญที่ได้คือการสร้างคลังคำศัพท์ภาษาไทยด้านการจัดการจำนวน 69 คำ พร้อมสื่อการเรียนรู้แบบผสมผสานทั้งในรูปแบบ E-book และสื่อเคลื่อนไหว ผลการทดลองใช้พบว่าสื่อที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการแก่ผู้เข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากการสร้างเครื่องมือที่นำไปใช้ได้จริงแล้ว ความสำเร็จของงานวิจัยนี้ยังเป็นการยืนยันถึงการประยุกต์ใช้แนวทางสมรรถนะ (Capability Approach) ในภาคปฏิบัติ โดยแสดงให้เห็นว่าคลังคำศัพท์ทำหน้าที่เป็น "ปัจจัยการแปลงเปลี่ยนทางสังคม" (Social Transformation Agent) ที่ขยายเสรีภาพทางอาชีพ ทั้งยังสะท้อนหลักการของแบบจำลองเชิงสังคมของความพิการ (Social Model of Disability) ผ่านการมุ่งขจัดอุปสรรคที่สังคมสร้างขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ: คลังคำศัพท์ภาษาไทย การประกอบการของผู้พิการทางการได้ยิน แนวทางสมรรถนะ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม แบบจำลองเชิงสังคมของความพิการ

Developing a Thai Sign Language Lexicon Inventory for Management: A Capability Approach to Overcoming Barriers and Promoting Deaf and Hard-of-Hearing Entrepreneurship

Phallapa Petison¹ and Burim Otakanon^{2,*}

^{1,2}College of Management, Mahidol University

*Corresponding Author Email: burimota@gmail.com

Received: *July 11, 2025*

Revised: *September 22, 2025*

Accepted: *September 26, 2025*

Abstract

A significant gap in professional management vocabulary in Thai Sign Language (TSL) acts as a structural barrier, excluding deaf people in Thailand from economic and entrepreneurial opportunities. This research had three main objectives: 1) to assess needs and synthesize a foundational body of management knowledge crucial for entrepreneurship; 2) to develop a Thai Sign Language management vocabulary lexicon and blended learning materials; and 3) to conduct a preliminary evaluation of the effectiveness of the developed innovation. The study employed a Participatory Action Research (PAR) process, in which the deaf community played a vital role as co-researchers at every stage. Various stakeholder groups participated throughout the research, including 38 key informants for the needs assessment, 21 co-developers for the vocabulary lexicon, and 31 participants for the innovation's trial and evaluation. A key outcome was the creation of a 69-word management sign language lexicon, accompanied by blended learning materials in both e-book and animated formats. The trial results showed that the developed materials showed significant effectiveness in improving the participants' understanding of management concepts. Beyond creating a practical tool, the research's success affirms the practical application of the Capability Approach. The lexicon serves as a "Social Transformation Agent" that expands professional freedom. It also reflects the principles of the Social Model of Disability by concretely focusing on removing socially constructed barriers.

Keywords: Thai Sign Language Lexicon, Deaf Entrepreneurship, Capability Approach, Participatory Action Research, Social Model of Disability

บทนำ

ในบริบทโลก ชุมชนคนหูหนวกและผู้พิการทางการได้ยินยังคงต้องเผชิญกับการกีดกันทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง (Cagulada & Koller, 2020) ซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในประเทศใดประเทศหนึ่ง แต่เป็นปรากฏการณ์สากลที่สะท้อนถึงอุปสรรคเชิงระบบในการเข้าถึงโอกาสอย่างเต็มศักยภาพ รากฐานของปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการกีดกันทางภาษา (Hernandez, 2024) ซึ่งเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจและการพัฒนาตนเอง สำหรับประเทศไทยนั้นข้อมูลล่าสุดจากกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ณ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2568 ระบุว่าผู้พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายจำนวน 439,445 คน คิดเป็นร้อยละ 19.27 ของผู้พิการทั้งหมด (Udomna, 2025) สถานะการกีดกันดังกล่าวปรากฏชัดผ่านข้อมูลสถิติเชิงประจักษ์ที่น่ากังวล โดยพบว่าผู้พิการทางการได้ยินเพียงร้อยละ 1.46 เท่านั้นที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา และในปี พ.ศ. 2563 ตำแหน่งงานตามกฎหมายสำหรับคนพิการมีอัตราว่างสูงถึงร้อยละ 72.28 (Otakanon & Petison, 2022) ตัวเลขเหล่านี้ไม่ได้เป็นเพียงสถิติ แต่เป็นเครื่องชี้วัดการขาดเสถียรภาพเชิงโครงสร้างของสังคมในการมอบโอกาสที่เท่าเทียมให้แก่ประชากรกลุ่มนี้ (Sirikutta, 2023)

คำถามงานวิจัยที่สำคัญซึ่งเป็นหัวใจของการศึกษานี้จึงไม่ได้อยู่ที่อุปสรรคในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน แต่อยู่ที่ "ช่องว่างทางคำศัพท์วิชาชีพเฉพาะทาง" (Professional Lexical Gap) (Otakanon & Petison, 2022) แม้ว่าภาษามือไทย (Thai Sign Language, TSL) จะเป็นภาษาที่มีความสมบูรณ์ในตัวเองตามหลักภาษาศาสตร์ แต่ก็ยังขาดการพัฒนาและการสร้างมาตรฐานคลังคำศัพท์เฉพาะทางในสาขาวิชาชีพที่ซับซ้อน เช่น การจัดการ การเงิน กฎหมาย หรือการตลาด การขาดเครื่องมือทางภาษาที่จำเป็นนี้ได้กลายเป็นอุปสรรคด้านโครงสร้างที่มองไม่เห็นแต่ทรงพลังอย่างยิ่งในการขัดขวางการเข้าถึงการศึกษาขั้นสูงและการประกอบอาชีพที่ต้องใช้องค์ความรู้ขั้นสูง ผลที่ตามมาคือผู้พิการทางการได้ยินจำนวนมากถูกจำกัดอยู่ในกลุ่มงานที่เน้นทักษะปฏิบัติการ ขาดโอกาสในการเติบโตทางอาชีพและมักมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจน้อยกว่าคนทั่วไปในวัยเดียวกัน จากมิติของความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจ "ช่องว่างทางคำศัพท์" นี้เป็นกลไกที่สร้างความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมโดยตรง กีดกันไม่ให้ชุมชนผู้พิการทางการได้ยินได้เข้าถึงเครื่องมือสำคัญเพื่อกำหนดอนาคตของตนเอง

การทบทวนวรรณกรรมและช่องว่างองค์ความรู้

การพัฒนาค้นคลังคำศัพท์ภาษามือ (Lexicon Development) ในสาขาวิชาชีพเฉพาะทางเป็นส่วนหนึ่งของความเคลื่อนไหวระดับโลกที่มุ่งเสริมสร้างศักยภาพให้แก่ชุมชนคนหูหนวก (World Federation of the Deaf, 2018) หลายประเทศได้ริเริ่มโครงการพัฒนาค้นคลังคำศัพท์เฉพาะทาง โดยเฉพาะในสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ (STEM) โครงการเหล่านี้ เช่น BSL STEM Glossary ในสกอตแลนด์ (Cameron et al., 2019) หรือการพัฒนาค้นคลังคำศัพท์เทคนิคในภาษามือเยอรมัน-สวิส (DSGS) (Boyes-Braem & Rathmann, 2010) ต่างเผชิญความท้าทายร่วมกันในการสร้างศัพท์ใหม่ที่ต้องตามแนวคิด (Conceptually Accurate) (Singleton et al., 2014) และสร้างมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับจากชุมชน ซึ่งมีอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญที่เป็นคนหูหนวก นักภาษาศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ (McKee & Manning, 2015; Rosenstock & Napier, 2016) งานวิจัยด้านการพัฒนาค้นคลังคำศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ได้ชี้ให้เห็นว่า ความรู้ในเนื้อหาเฉพาะทางของผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการคัดเลือกทำภาษามือที่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอน ซึ่งตอกย้ำถึงความจำเป็นในการบูรณาการความเชี่ยวชาญหลากหลายสาขา (Tervoort, 2021) การศึกษานี้จึงเป็นการตอบสนองต่อแนวโน้มสากล โดยมุ่งเน้นไปที่สาขา "การจัดการ" ซึ่งยังเป็นช่องว่างสำคัญในบริบทของประเทศไทย (Suwanarat et al., 2014) ในขณะเดียวกัน การศึกษาเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการของผู้พิการทางการได้ยินในระดับนานาชาติพบว่า การเลือกเส้นทาง

อาชีพนี้มักเกิดจาก "ปัจจัยผลักดัน" (Push Factors) เช่น การถูกเลือกปฏิบัติในตลาดแรงงาน หรืออุปสรรคในการสื่อสารกับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาที่ใช้ภาษาพูด (Luft, 2000; Schley et al., 2011) ผลการศึกษาในสหรัฐอเมริกาชี้ให้เห็นว่าความท้าทายที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของผู้ประกอบการคนหูหนวกคือ "การพิสูจน์ให้คนทั่วไปเห็นว่าคนหูหนวกสามารถบริหารธุรกิจได้" และ "การสื่อสารกับลูกค้าที่ได้ยิน" (Luft, 2000)

การขาดคลังคำศัพท์ด้านการจัดการที่เป็นมาตรฐานจึงเป็นอุปสรรคโดยตรงที่ทำให้ความท้าทายเหล่านี้รุนแรงขึ้น ขีดความสามารถในการวางแผนกลยุทธ์ การเจรจาต่อรอง และการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ (Luft, 2000) การสร้างคลังคำศัพท์จึงไม่ใช่เพียงกิจกรรมทางภาษา แต่เป็นการแทรกแซงเชิงโครงสร้างที่มุ่งลดอุปสรรคและเสริมสร้าง "ระบบนิเวศของคนหูหนวก" (Deaf Ecosystem) (Holcomb, 2013) ซึ่งเป็นเครือข่ายธุรกิจที่คนหูหนวกเป็นเจ้าของและจ้างงานกันเอง ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปราศจากอุปสรรคด้านการสื่อสารและส่งเสริมการหมุนเวียนทุนภายในชุมชน (Luft, 2000)

วัตถุประสงค์การวิจัย

จากปัญหาและช่องว่างทางองค์ความรู้ดังกล่าว งานวิจัยนี้จึงกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อประเมินความต้องการและสังเคราะห์ชุดความรู้พื้นฐานด้านการจัดการที่สำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้พิการทางการได้ยิน
2. เพื่อพัฒนาคลังคำศัพท์ภาษาไทยด้านการจัดการ พร้อมทั้งสร้างสื่อการเรียนรู้แบบผสมผสาน (E-book และสื่อเคลื่อนไหว) ผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
3. เพื่อประเมินประสิทธิผลเบื้องต้นของคลังคำศัพท์และสื่อการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นในการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการแก่ผู้พิการทางการได้ยิน

กรอบแนวคิดและระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้กรอบทฤษฎีหลายระดับในการวิเคราะห์ปัญหา เพื่อให้เข้าใจในเชิงลึกเพื่อให้สามารถออกแบบแนวทางการสนับสนุนภาษาด้านการจัดการของผู้พิการทางการได้ยินให้เหมาะสมที่สุด โดยทฤษฎีแต่ละระดับจะช่วยสร้างความเข้าใจตั้งแต่ รากฐานเชิงปรัชญาของปัญหา ไปจนถึงแนวทางในการปฏิบัติจริง

แบบจำลองความพิการ (Disability Model) การทำความเข้าใจ "ความพิการ" เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุด งานวิจัยนี้ปฏิเสธแบบจำลองทางการแพทย์ (Medical Model) ซึ่งมองความพิการว่าเป็นความบกพร่องหรือพยาธิสภาพที่อยู่ในตัวบุคคล (Andrews, 2017; Marks, 1997; Retief & Letsosa, 2018) และจำเป็นต้องได้รับการ "แก้ไข" หรือ "รักษา" ด้วยเหตุนี้จึงงานวิจัยนี้จึงปรับมาใช้กรอบคิดที่มีมุมมองแตกต่างออกไปคือแบบจำลองเชิงสังคมของความพิการ (Social Model of Disability) เป็นแกนคิดหลักในแบบจำลองนี้มีมุมมองที่สำคัญโดยแยกระหว่าง "ความบกพร่อง" (Impairment) ซึ่งหมายถึงลักษณะทางกายภาพหรือชีวภาพของบุคคลออกจาก "ความพิการ" (Disability) ที่มองว่าความพิการเป็นอุปสรรค ขัดขวาง และข้อกีดกันที่สังคมสร้างขึ้นผ่านทัศนคติ สภาพแวดล้อม และโครงสร้างที่ไม่เอื้ออำนวย (Mulvany, 2000; Retief & Letsosa, 2018) ภายใต้กรอบคิดของแบบจำลองเชิงสังคมของความพิการมองว่า "ช่องว่างทางศัพท์เฉพาะทางวิชาชีพ" ไม่ใช่ปัญหาของผู้พิการทางการได้ยินแต่เป็น "อุปสรรคที่สังคมสร้างขึ้น" ซึ่งสิ่งนี้เป็นความรับผิดชอบของสังคมโดยรวมที่จะต้องขจัดอุปสรรคนี้ออกไป

นอกจากนี้ในแบบจำลองเชิงวัฒนธรรม-ภาษาศาสตร์ของคนหูหนวก (Cultural-Linguistic Model of Deafness) ให้ให้เห็นว่าผู้พิการทางการได้ยินไม่ใช่กลุ่มคนพิการ แต่เป็น "ชนกลุ่มน้อยทางภาษาและวัฒนธรรม" (Linguistic and Cultural Minority) ที่มีภาษามือเป็นภาษาแม่และมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์

ของตนเอง (Manning et al., 2022) แนวคิดนี้มีบริบทที่สำคัญต่องานวิจัยชิ้นนี้เพราะได้ถูกนำมาเป็นพื้นฐานของวิธีการการวิจัยแบบมีส่วนร่วม นอกจากนี้แนวคิดนี้ยังเป็นเหมือนการให้เกียรติชุมชนผู้พิการทางการได้ยินในฐานะของผู้เชี่ยวชาญและเจ้าของภาษา โดยชุมชนเป็นผู้คิดและสร้างสรรค์ภาษามือเพื่อกำหนดทิศทางภาษาของกลุ่มตนเอง

แนวทางด้านสมรรถนะ (Capability Approach) แนวทางนี้เริ่มต้นจากคำถามที่ว่า การพัฒนาต่าง ๆ จะช่วยเสริมสร้างความสามารถของผู้พิการทางการได้ยินจากศักยภาพเดิมที่มีอยู่ได้อย่างไร งานวิจัยของ Sen (2014) นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบลได้นำเสนอแนวคิดที่เรียกว่า 'แนวทางสมรรถนะ' (Capability Approach) Sen (2014) อธิบายว่าแนวคิดของเขานั้นไม่ได้สร้างดัชนีชี้วัดด้านคุณภาพการใช้ชีวิตจากเรื่องของความเป็นอยู่ที่ดีจากความสามารถในการสร้างรายได้ แต่แนวคิดนี้จะให้ความสำคัญกับ "เสรีภาพที่แท้จริง" (Real Freedom) ของบุคคลในการเลือกใช้ชีวิตที่ตนเองต้องการและมองเห็นในคุณค่าของการกระทำนั้น

แนวทางถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้ ซึ่งช่วยให้เราเข้าใจเรื่องความพิการได้ในมิติที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นอีก ทำให้เห็นว่าความพิการไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากผลกระทบร่วมกันระหว่างข้อจำกัดของบุคคลนั้นกับสภาพแวดล้อมรอบตัว (Sen, 2014) แนวทางด้านสมรรถนะเป็นแนวคิดที่มีหลักการประกอบด้วย:

1. การทำหน้าที่ (Functionings): คือ "การเป็น" และ "การกระทำ" ที่บุคคลให้คุณค่า เช่น การมีสุขภาพดี การได้รับการศึกษา หรือ การบริหารธุรกิจ
2. สมรรถนะ (Capabilities): คือ โอกาสและทางเลือกที่คนเราเลือกใช้ชีวิตในรูปแบบที่ต้องการ หรืออีกนัยยะหนึ่งก็คือเป็น 'อิสระ' ที่จะเลือกเป็นหรือจะทำในสิ่งที่เรามองเห็นและให้คุณค่าต่อการกระทำนั้น
3. ปัจจัยการแปลงเปลี่ยนแปลง (Conversion Factors): คือ ปัจจัยส่วนบุคคล สังคม และสิ่งแวดล้อมที่กำหนดความสามารถของบุคคลในการแปลง "ทรัพยากร" (เช่น ความรู้ ความคิด สิทธิตามกฎหมาย) ให้กลายเป็นสมรรถนะหรือความสามารถในตนเองที่แท้จริง

ด้วยเหตุนี้งานวิจัยในการสร้างคลังคำศัพท์ภาษามือด้านการจัดการจะทำหน้าที่เป็นเหมือน "ตัวกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม" (Social Transformation Agents) ถึงแม้ชุมชนผู้พิการทางการได้ยินจะมีสิทธิ มีเสรีภาพ หรือ ความสามารถที่เท่าเทียมกับคนปกติ เช่น สิทธิตามกฎหมาย เสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูล ความสามารถในการเป็นผู้บริหารงาน แต่พวกเขาก็ยังขาดเครื่องมือทางภาษาที่จะทำให้พวกเขาได้รับอิสระทาง สิทธิ เสรีภาพ รวมถึงแสดงออกถึงความสามารถที่แท้จริงของการเป็นผู้ประกอบการ คลังคำศัพท์ภาษามือด้านการจัดการจึงเป็นเหมือนสะพานเชื่อมสำคัญที่จะช่วยคนกลุ่มนี้ได้ใช้ในการขยายความสามารถและใช้ทรัพยากรที่ธรรมชาติให้มาเพื่อเสริมสมรรถนะของพวกเขาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามงานวิจัยของ Amartya Sen ก็ยังถูกวิพากษ์ว่าอาจมีลักษณะที่เน้นไปที่ปัจเจกนิยมหรือเป็นเรื่องส่วนบุคคลมากเกินไป (De Oliveira, 2023)

จากข้อวิพากษ์ดังกล่าวนำไปสู่แนวทางการแก้ปัญหาด้วยการทำงานร่วมกับชุมชนโดยตรงด้วยวิธีวิจัยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจะช่วยลดทอนความรู้สึกนี้ลงไป เพราะวิธีนี้เน้นการทำงานเป็นกลุ่มและยังสนับสนุนช่วยเหลือให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น ซึ่งเป็นข้อแสดงให้เห็นว่าความสามารถของคนเราไม่ได้เกิดขึ้นได้โดยลำพัง แต่มาจากการช่วยเหลือกันและความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน (Schubotz, 2019)

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เลือกใช้ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research, PAR) เป็นแกนหลักในกระบวนการวิจัย การเลือกวิธีนี้ไม่ได้เป็นเพียงทางเลือกทางเทคนิค แต่เป็นจุดยืนทางปรัชญา และจริยธรรมที่สอดคล้องกับหลักการสากลของขบวนการเรียกร้องสิทธิคนพิการว่า "ไม่มีอะไรเกี่ยวกับเรา ถ้าไม่มีเรา" (Nothing about us without us) (Charlton, 1998) ปรัชญานี้ปฏิเสธรูปแบบการวิจัยแบบดั้งเดิม ที่นักวิจัยจากภายนอกเข้ามา "สกัด" ข้อมูลจากชุมชน แต่เปลี่ยนสถานะของสมาชิกในชุมชนจาก "ผู้ให้ข้อมูล" (Informants) ให้กลายเป็น "ผู้ร่วมวิจัย" (Co-Researchers) ในทุกขั้นตอน (Kemmis & McTaggart, 2005) การมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ไม่เพียงแต่เพิ่มความน่าเชื่อถือของผลลัพธ์ที่เกิดจากประสบการณ์ตรง แต่ยังเป็นการรับประกันว่าค่านิยมที่สร้างขึ้นนั้นจะได้รับการยอมรับ เป็นเจ้าของ และนำไปใช้จริงโดยชุมชน

กระบวนการวิจัยประกอบด้วย 6 ขั้นตอนหลักที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบและเชื่อมโยงกัน โดยมีรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ และวิธีการในแต่ละขั้นตอนดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปขั้นตอนการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง และเครื่องมือที่ใช้

ขั้นตอน	คำอธิบาย	กลุ่มตัวอย่างและวิธีคัดเลือก	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
1. การสัมภาษณ์ (Needs Assessment)	ประเมินความต้องการคำศัพท์และองค์ความรู้ด้านการจัดการที่จำเป็น	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 38 คน คัดเลือกแบบเจาะจง จาก 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ 1) ผู้นำชุมชนคนหูหนวก 2) นักการศึกษาผู้พิการทางการได้ยิน 3) ครูผู้สอนผู้พิการทางการได้ยิน และ 4) นายจ้าง	แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Guide)
2. การสังเคราะห์ชุดความรู้ (Knowledge Synthesis)	สังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อสร้างกรอบองค์ความรู้ด้านการจัดการ	คณะผู้วิจัยและที่ปรึกษาจากชุมชนคนหูหนวก	การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ (Qualitative Content Analysis)
3. การจัดสัมมนาและสอนเนื้อหา (Knowledge Seminar)	จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการแก่ผู้ร่วมพัฒนาคำศัพท์	ผู้เข้าร่วม จำนวน 21 คน ประกอบด้วยครูจากโรงเรียนโสตศึกษาและผู้นำจากสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย	สื่อการสอนเรื่องแนวคิดและเครื่องมือการจัดการ
4. การพัฒนาคลังคำศัพท์ (Lexicon Development)	จัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติการเพื่อร่วมกันสร้างสรรค์และหาฉันทามติสำหรับทำภาษามือใหม่	ผู้เข้าร่วม จำนวน 21 คน จากขั้นตอนที่ 3 ทำหน้าที่เป็นผู้ร่วมวิจัยในการสร้างคำศัพท์	กระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาฉันทามติ (Consensus-based Workshops) และการบันทึกวิดีโอ
5. การพัฒนาและผลิตสื่อ (Media Production)	สร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้แบบผสมผสานในรูปแบบ E-book และสื่อเคลื่อนไหว	คณะผู้วิจัยร่วมกับสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย และโรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ	ซอฟต์แวร์สำหรับพัฒนา E-book และอุปกรณ์ผลิตวิดีโอ
6. การทดลองใช้และประเมินผล (Trial & Evaluation)	ทดลองใช้สื่อการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นและประเมินประสิทธิผลในการสร้างความเข้าใจ	ผู้พิการทางการได้ยิน จำนวน 31 คน คัดเลือกแบบเจาะจงจากกลุ่มผู้ที่สนใจการเป็นผู้ประกอบการ	สื่อการเรียนรู้แบบผสมผสาน (E-book และวิดีโอ) และแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการเรียนรู้ (Pre-test/Post-test)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและการตรวจสอบข้อมูล

เพื่อให้งานวิจัยมีความน่าเชื่อถือและผลลัพธ์มีความเที่ยงตรง คณะผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการตรวจสอบคุณภาพในหลายมิติ ซึ่งเป็นการตอบสนองต่อข้อเสนอแนะของผู้ประเมินที่ต้องการความชัดเจนในประเด็นนี้

- **การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation):** ในขั้นตอนที่ 1 (การสัมภาษณ์) การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลจาก 4 กลุ่มที่มีมุมมองแตกต่างกัน (ผู้นำชุมชน นักการศึกษา ครู นายจ้าง) เป็นการใช้เทคนิคสามเส้าด้านแหล่งข้อมูล (Source Triangulation) วิธีนี้ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องของข้อมูลจากหลายมุมมอง ทำให้ข้อสรุปเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์และน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น
- **การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ฉันทมติ (Content Validity through Consensus):** ในขั้นตอนที่ 4 (การพัฒนาคลังคำศัพท์) คุณภาพของ "เครื่องมือ" ซึ่งก็คือคลังคำศัพท์ทั้ง 69 คำ ได้รับการตรวจสอบผ่านกระบวนการหาฉันทมติโดยผู้เชี่ยวชาญจากชุมชนผู้ใช้ภาษาโดยตรง กิจกรรมเชิงปฏิบัติการที่ผู้เข้าร่วม 21 คนร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์ ปรับแก้ และลงมติยอมรับทำภาษามือใหม่แต่ละท่า ทำหน้าที่เหมือนการสร้างความน่าเชื่อถือระหว่างผู้เข้าร่วมวิจัย (Inter-coder Reliability) และเป็นการยืนยันความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้มั่นใจว่าท่าทางที่สร้างขึ้นนั้นสื่อความหมายของแนวคิดทางการจัดการได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง และเป็นที่ยอมรับร่วมกันภายในชุมชน
- **การประเมินประสิทธิผลของนวัตกรรม (Innovation Effectiveness Evaluation):** ในขั้นตอนที่ 6 (การทดลองใช้) มีการใช้แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการเรียนรู้ (Pre-test and Post-test) เพื่อวัดผลการเปลี่ยนแปลงความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม วิธีการนี้เป็นการตรวจสอบคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ (E-book และสื่อเคลื่อนไหว) ว่ามีประสิทธิผลเพียงพอที่จะเป็นต้นแบบได้หรือไม่ ซึ่งเป็นการให้หลักฐานเชิงประจักษ์ที่ชัดเจนตามที่ผู้ประเมินต้องการ

ผลการวิจัย

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักทั้ง 38 คนจาก 4 กลุ่ม พบฉันทมติที่ชัดเจนว่าทักษะพื้นฐานทางอาชีพแต่เพียงอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอในระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ ผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มเห็นตรงกันว่า การขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารจัดการธุรกิจ เช่น การวางแผนกลยุทธ์ การตลาด หรือการวิเคราะห์ทางการเงิน เป็นอุปสรรคสำคัญที่จำกัดโอกาสของผู้ประกอบการได้ยืนในการก้าวสู่การเป็นเจ้าของกิจการหรือการดำรงตำแหน่งในระดับบริหาร ซึ่งเป็นเส้นทางอาชีพที่มีศักยภาพในการสร้างรายได้และความมั่นคงที่สูงกว่า ประเด็น "ปัญหาการขาดแคลนคำศัพท์ภาษามือ" และ "คำศัพท์ทางธุรกิจภาษามือนั้นไม่มีสำหรับคนหูหนวก" ถูกระบุว่าเป็นรากฐานของปัญหานี้ ข้อค้นพบนี้เป็นการยืนยันถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาคลังคำศัพท์เฉพาะทางด้านการจัดการเพื่อปิดช่องว่างดังกล่าว

โดยผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมที่สุดของงานวิจัยคือการสร้าง คลังคำศัพท์ภาษามือด้านการจัดการจำนวน 69 คำ พร้อมสื่อการเรียนรู้แบบผสมผสาน ได้แก่ E-book เรื่องคำศัพท์ภาษามือเรื่องการจัดการ จำนวน 1 เล่ม และ สื่อเคลื่อนไหวบน YouTube คำศัพท์ที่ผลิตขึ้นนี้ไม่ได้เป็นเพียงการแปลคำศัพท์จากภาษาไทยเป็นภาษามือแบบคำต่อคำ แต่เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ท่าทางใหม่ที่สามารถสื่อสาร "แนวคิด" ที่เป็นนามธรรมและซับซ้อนได้อย่างแม่นยำและเป็นธรรมชาติในบริบทของภาษามือไทย กระบวนการนี้ช่วยปิดช่องว่างทางคำศัพท์ที่แต่เดิมไม่เคยมีอยู่ได้อย่างมีนัยสำคัญ ทำให้สามารถสื่อสารแนวคิดทางธุรกิจที่เป็นหัวใจสำคัญ เช่น วิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) กลยุทธ์ (Strategy) และเครื่องมือวิเคราะห์ทางธุรกิจที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย เช่น การวิเคราะห์ SWOT ได้อย่างชัดเจน การเกิดขึ้นของคลังคำศัพท์นี้ถือเป็นการวางโครงสร้างพื้นฐานทางภาษาที่

จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนด้านการจัดการให้กับผู้พิการทางการได้ยินในระดับที่สูงขึ้น (ดูรายชื่อคำศัพท์ ทั้ง 69 คำในภาคผนวก ก) เพื่อตอบสนองต่อข้อเสนอแนะของผู้ประเมินที่ต้องการเห็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม ภาพที่ 1 ได้แสดงตัวอย่างคำศัพท์บางส่วนจาก E-book ที่พัฒนาขึ้น

คำศัพท์	ภาพแสดงท่าภาษามือ	คำอธิบายแนวคิด
วิสัยทัศน์ (Vision)		เป็นภาพคิดขององค์กรในอนาคต หรือความคาดหวังว่าองค์กรจะเป็นอย่างไรในระยะยาว
กลยุทธ์ (Strategy)		แผนดำเนินการหรือวิธีคิดการที่สร้างขึ้นเพื่อนำพาองค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
การวิเคราะห์ SWOT		เครื่องมือในการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (จุดแข็ง จุดอ่อน) และปัจจัยภายนอก (โอกาส อุปสรรค) ที่ส่งผลต่อองค์กร

ภาพที่ 1 ตัวอย่างคำศัพท์ภาษามือด้านการจัดการจาก E-book

Noted. From Final report: Research project on utilizing the potential of higher education, technology, and innovation to enhance learning and employment for persons with disabilities, by Otakanon and Petison, 2022, The Office of National Higher Education Science Research and Innovation Policy Council. Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation.

ประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้ผ่านสื่อผสม

ผลการทดลองใช้เครื่องมือการเรียนรู้กับกลุ่มผู้พิการทางการได้ยินจำนวน 31 คน ได้ให้หลักฐานเชิงประจักษ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับประสิทธิภาพของนวัตกรรม ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญที่ขาดหายไปในงานฉบับเดิมและได้รับการเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของผู้ประเมินก่อนการอบรม ผู้เข้าร่วมทั้งหมดไม่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการเฉพาะทางเหล่านี้ (คะแนนก่อนเรียน (Pre-test) เท่ากับ 0) หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่าน E-book และสื่อเคลื่อนไหวเป็นเวลา 1 วัน ผลการทดสอบหลังเรียน (Post-test) จากผู้เข้าร่วม 31 คน แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาความรู้ความเข้าใจอย่างมีนัยสำคัญ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการหลังการเรียนรู้ (n=31)

ระดับคะแนน (เต็ม 10)	การแปลผล	จำนวนผู้เข้าร่วม (คน)	ร้อยละ
10	ดีเยี่ยม	4	12.90%
8-9	ดี	11	35.48%
6-7	พอใช้	10	32.26%
4-5	ต้องปรับปรุง	6	19.36%
1-3	ต่ำ	0	0.00%
รวม		31	100%

ผลลัพธ์ชี้ให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมอบรมร้อยละ 80.64 สามารถทำคะแนนได้ในระดับ "พอใช้" ถึง "ดีเยี่ยม" ผลการค้นพบนี้ยืนยันว่ารูปแบบการเรียนรู้ผ่านสื่อผสม (Multimedia Learning Format) ที่บูรณาการภาพนิ่ง คำอธิบาย และสื่อเคลื่อนไหวสาธิตบน YouTube มีประสิทธิภาพสูงในการช่วยให้ผู้เรียนทำความเข้าใจและจดจำคำศัพท์และแนวคิดใหม่ได้ดี ซึ่งสอดคล้องอย่างยิ่งกับธรรมชาติของการเรียนรู้ผ่านการมองเห็น (Visual Learning) ซึ่งเป็นช่องทางการรับรู้หลักของผู้พิการทางการได้ยิน

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยนี้ไม่เพียงแต่สร้างนวัตกรรมที่แก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่ยังให้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถอภิปรายได้ในหลายมิติที่เชื่อมโยงกับทฤษฎีและการปฏิบัติ

คลังคำศัพท์ในฐานะตัวกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

เมื่อพิจารณาผ่าน "แนวทางสมรรถนะ" ผลการวิจัยได้ให้ตัวอย่างเชิงประจักษ์ที่ว่า คลังคำศัพท์ภาษา มือที่พัฒนาขึ้นได้ทำหน้าที่เป็น "ปัจจัยการแปลงเปลี่ยนทางสังคม" ที่สำคัญ ถึงแม้ก่อนหน้านี้ ชุมชนผู้พิการทางการได้ยินในประเทศไทยอาจมีทรัพยากรบางอย่างอยู่แล้ว เช่น ความมุ่งมั่นส่วนบุคคล หรือสิทธิตามกฎหมาย แต่พวกเขาขาดกลไกสำคัญในการแปลงทรัพยากรเหล่านั้นให้กลายเป็น "การทำหน้าที่" (Functionings) ที่พวกเขาให้คุณค่า เช่น การเริ่มต้นและบริหารธุรกิจของตนเองให้ประสบความสำเร็จ คลังคำศัพท์ทั้ง 69 คำที่สร้างขึ้นนี้ได้เข้ามาลดข้อจำกัดดังกล่าว โดยการแปลงแนวคิดทางธุรกิจที่เป็นนามธรรมและเข้าไม่ถึง ให้กลายเป็นภาษาที่พวกเขาสามารถเข้าใจ สื่อสาร และนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง สิ่งนี้เป็นการขยาย

ขอบเขตสมรรถนะ (Capabilities) ของพวกเขา กล่าวคือ คลังคำศัพท์ภาษามือเรื่องการจัดการไม่ได้เพียงแค่ให้ความรู้ แต่ยังสามารถมอบ "เสรีภาพที่แท้จริง" ในการเลือกเส้นทางอาชีพที่ก่อนหน้านี้เคยถูกปิดกั้นไว้

การต่อยอดสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาทักษะอาชีพ

การสร้างคลังคำศัพท์นี้เป็นมากกว่าแค่เครื่องมือเพื่อใช้ในการอบรมเพียงครั้งเดียว แต่เป็นการวางโครงสร้างพื้นฐานทางภาษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการพัฒนาทักษะอาชีพ (Career Development) อย่างยั่งยืน ในอดีต การเข้าถึงข้อมูลทางธุรกิจของผู้มีความบกพร่องทางการได้ยินมักถูกจำกัดทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ โดยข้อมูลที่เผยแพร่มีแนวโน้มถูกปรับให้อยู่ในรูปแบบที่เรียบง่ายซึ่งส่งผลกระทบต่อรับรู้เชิงลึกและการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางธุรกิจ แต่คลังคำศัพท์ภาษามือด้านการจัดการนี้จะช่วยให้พวกเขาสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ด้านการจัดการที่ซับซ้อนได้โดยตรง ไม่ว่าจะเป็นตำราเรียน บทความออนไลน์ หรือการอบรมสัมมนาในอนาคต สิ่งนี้ส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง (Upskilling and Reskilling) ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในโลกเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังเปิดประตูสู่ความก้าวหน้าในสายอาชีพ ทำให้พวกเขาสามารถเปลี่ยนบทบาทจากผู้ปฏิบัติงานไปสู่ระดับบริหารหรือผู้ประกอบการ สามารถมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ การตัดสินใจที่สำคัญ และแสดงภาวะผู้นำได้อย่างเต็มศักยภาพ

การขจัดอุปสรรคทางสังคมและสนับสนุนระบบนิเวศของผู้พิการทางการได้ยิน

ผลการวิจัยนี้ได้นำ "แบบจำลองเชิงสังคมของความพิการ" มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม แทนที่จะพยายาม "แก้ไข" ตัวบุคคลผู้พิการทางการได้ยิน งานวิจัยชิ้นนี้ได้มุ่งเป้าไปที่การ "ปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมที่กีดกัน" ซึ่งในที่นี้คือสภาพแวดล้อมทางภาษา การสร้างคลังคำศัพท์ภาษามือด้านการจัดการจึงเป็นการสลาย "อุปสรรคที่สังคมสร้างขึ้น" โดยเปลี่ยนภาระความรับผิดชอบจากการปรับตัวของผู้พิการ มาเป็นการปรับเปลี่ยนของสังคม ซึ่งในระยะยาว สิ่งนี้จะช่วยเสริมสร้าง "ระบบนิเวศของคนหูหนวก" (Deaf Ecosystem) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนานาชาติที่พบว่าผู้ประกอบการคนหูหนวกมีแนวโน้มที่จะจ้างงานคนหูหนวกด้วยตัวเอง เพื่อสร้างวงจรเศรษฐกิจที่เกื้อกูลและปราศจากอุปสรรค คลังคำศัพท์นี้จึงทำหน้าที่เป็นเครื่องมือพื้นฐานที่จำเป็นในการขับเคลื่อนระบบนิเวศนี้ให้เข้มแข็งขึ้น

การอภิปรายเปรียบเทียบกับงานวิจัยนานาชาติ

เมื่อเปรียบเทียบกับโครงการพัฒนาคคลังคำศัพท์ในต่างประเทศ เช่น BSL STEM Glossary ในสกอตแลนด์ หรืองานในภาษามือเยอรมัน-สวิส (DSGS) ซึ่งมักเน้นสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (STEM) งานวิจัยนี้ช่วยบุกเบิกและสร้างองค์ความรู้ในสาขา "การจัดการ" ให้กับผู้พิการทางการได้ยิน ซึ่งจะเชื่อมโยงโดยตรงกับการเป็นผู้ประกอบการและทำให้พวกเขาได้มีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และถึงแม้จะต้องเผชิญกับความท้าทายในการสร้างศัพท์ที่ถูกต้องตามแนวคิด (Conceptually Accurate) และการสร้างมาตรฐานให้เป็นที่ยอมรับ งานวิจัยนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการผสมผสานประโยชน์ด้วยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เพื่อทุกฝ่ายมีความมั่นใจว่าคลังคำศัพท์ภาษามือใหม่ที่ถูกสร้างขึ้นนั้นมาจากความต้องการและได้รับการยอมรับจากชุมชนเจ้าของภาษาอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประสิทธิภาพของนวัตกรรมและนัยต่อการศึกษา

ผลการทดสอบที่แสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (ตารางที่ 2) ไม่เพียงแต่ยืนยันประสิทธิภาพของสื่อที่พัฒนาขึ้น แต่ยังชี้ให้เห็นถึงศักยภาพของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาสำหรับผู้พิการทางการได้ยิน การบูรณาการระหว่าง E-book และวิดีโอสาธิตช่วยแก้ปัญหาข้อจำกัดของสื่อสิ่งพิมพ์แบบดั้งเดิมที่ไม่สามารถถ่ายทอดการเคลื่อนไหวที่เป็นหัวใจของภาษามือได้ ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับงานวิจัยด้านการเรียนรู้ที่เน้นการมองเห็น (Visual Learning) ซึ่งระบุว่าสื่อผสมมีประสิทธิภาพสูงในการถ่ายทอดข้อมูลที่ซับซ้อนแก่ผู้เรียนกลุ่มนี้ นอกจากนี้ กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรมยังช่วยลดทอนข้อวิพากษ์เรื่องความเป็นปัจเจกนิยมของแนวทางสมรรถนะ โดยแสดงให้เห็นว่าสมรรถนะของบุคคลไม่ได้เกิดขึ้นโดยลำพัง แต่มาจากการช่วยเหลือและความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน

ข้อจำกัดของงานวิจัย

แม้งานวิจัยฉบับนี้จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยครบถ้วน หากแต่ยังคงมีข้อจำกัดบางประการซึ่งสมควรได้รับการกล่าวถึง เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินงานวิจัยในอนาคต

1. **ข้อจำกัดด้านขอบเขตเนื้อหา:** คลังคำศัพท์ 69 คำที่พัฒนาขึ้นเป็นคำศัพท์พื้นฐานด้านการจัดการ ซึ่งครอบคลุมแนวคิดที่จำเป็นในระยะเริ่มต้นของการเป็นผู้ประกอบการ แต่ยังไม่ครอบคลุมคำศัพท์เฉพาะทางในเชิงลึกของแต่ละสาขา เช่น การเงิน การบัญชี การตลาด หรือการจัดการห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งจำเป็นต้องการขยายธุรกิจในระดับที่สูงขึ้น
2. **ข้อจำกัดด้านการสรุปอ้างอิง:** กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ร่วมพัฒนาคำศัพท์จำนวน 21 คน และผู้ประเมินประสิทธิผลจำนวน 31 คน ถูกคัดเลือกแบบเจาะจงจากกลุ่มครูและผู้นำชุมชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นหลัก แม้กระบวนการจะมีคุณภาพ แต่การนำคลังคำศัพท์ไปใช้ในบริบททางภูมิภาคหรือวัฒนธรรมย่อยอื่น ๆ ของชุมชนคนหูหนวกไทยอาจต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อยืนยันความเหมาะสมและการยอมรับในวงกว้าง
3. **ข้อจำกัดด้านการประเมินผลในระยะยาว:** การประเมินประสิทธิผลของนวัตกรรมเป็นการวัดความรู้ความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นทันทีหลังการอบรม (Post-test) ซึ่งยังไม่ได้ติดตามผลในระยะยาวเพื่อประเมินระดับการคงอยู่ของความรู้ (Knowledge Retention) และผลกระทบที่แท้จริงต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพหรือการดำเนินธุรกิจของผู้เข้าร่วม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เพื่อให้ผลการวิจัยนี้เกิดประโยชน์สูงสุดในวงกว้าง ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ลึกซึ้งและมุ่งเป้าไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

- **กระทรวงศึกษาธิการ และ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)** ควรพิจารณารับรองและบรรจุคลังคำศัพท์ที่พัฒนานี้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรมาตรฐานในโรงเรียนโสตศึกษาและสนับสนุนการนำไปใช้ในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา เนื่องจากผลการวิจัยได้พิสูจน์แล้วว่าสื่อการเรียนรู้นี้มีประสิทธิผลสูงในการสร้างความเข้าใจในแนวคิดการจัดการ พร้อมทั้งจัดสรรทุนวิจัยเพื่อสนับสนุนการขยายผลการพัฒนาคลังคำศัพท์ไปยังสาขาวิชาชีพอื่น ๆ ที่มีความต้องการสูง เช่น กฎหมาย การเงิน และเทคโนโลยีดิจิทัล โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบมีส่วนร่วมเป็นต้นแบบ
- **กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.)** ควรพิจารณานำชุดความรู้และคลังคำศัพท์นี้ไปประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพสำหรับคนพิการทางการได้ยิน จากเดิมที่เน้น

ทักษะปฏิบัติการไปสู่การอบรมที่เสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการและการบริหารจัดการ นอกจากนี้ ควรประชาสัมพันธ์ให้สถานประกอบการรับรู้ถึงการมีอยู่ของเครื่องมือนี้ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพ (Upskilling) และการส่งเสริมความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Reskilling) ของพนักงานผู้พิการทางการได้ยิน

- **การเชื่อมโยงระบบนิเวศของคนหูหนวกสู่ตลาดแรงงานกระแสหลัก** นอกจากการส่งเสริมธุรกิจในกลุ่มคนหูหนวกแล้ว กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) และ กระทรวงแรงงาน ควรร่วมผสมผสานกันเพื่อออกมาตรการเชิงรุกในการเชื่อมโยงผู้พิการทางการได้ยินให้เข้ากับตลาดกระแสหลัก เช่น
 - **จัดทำโครงการจับคู่ธุรกิจ (Business Matching)** สร้างพื้นที่ให้ผู้ประกอบการที่พิการทางการได้ยินได้พบปะและสร้างเครือข่ายกับบริษัทในตลาดกระแสหลัก เพื่อสร้างโอกาสในการเป็นคู่ค้า (Supplier) หรือผู้ให้บริการ
 - **ส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างโดยภาครัฐ** กำหนดนโยบายให้หน่วยงานภาครัฐและรัฐวิสาหกิจพิจารณาจัดซื้อสินค้าและบริการบางส่วนจากกิจการเพื่อสังคมหรือธุรกิจที่มีผู้พิการเป็นเจ้าของ เพื่อสร้างตลาดที่แน่นอนและสนับสนุนการเติบโต
 - **สร้างโครงการพี่เลี้ยง (Mentorship Program)** จัดตั้งโครงการที่เชื่อมโยงผู้บริหารหรือผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจกระแสหลักมาเป็นพี่เลี้ยงให้กับผู้พิการทางการได้ยินโดยใช้คลังคำศัพท์ภาษามือด้านการจัดการนี้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร
- **สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)** ควรกำหนดนโยบายที่ส่งเสริมให้รายการข่าวเศรษฐกิจและธุรกิจทางโทรทัศน์มีการจัดให้มีล่ามภาษามือที่มีคุณภาพและใช้คลังคำศัพท์ที่เป็นมาตรฐาน เพื่อเพิ่มความรอบรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) และการเข้าถึงข้อมูลทางเศรษฐกิจของประชาชนผู้พิการทางการได้ยิน ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานความเข้าใจด้านการเงินก่อนที่จะตัดสินใจเริ่มลงมือทำธุรกิจ

โดยสรุป การลงทุนในการสร้างเครื่องมือทางภาษาเช่นนี้ไม่ใช่เพียงค่าใช้จ่าย แต่เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าเพื่อปลดปล่อยศักยภาพมนุษย์ที่ถูกจำกัดไว้ และเป็นหนทางที่นำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนและสร้างสังคมที่เปิดกว้างและเป็นธรรมสำหรับทุกคนอย่างแท้จริง

ภาคผนวก ก: รายชื่อคลังคำศัพท์ภาษามือด้านการจัดการ 69 คำ

1. การจัดการ (Management) องค์กร (Organization)	38.การจัดการความสำคัญของงาน (Task Prioritization)
2. ผู้จัดการ (Manager)	39.งานสำคัญ (Important Task)
3. ทรัพยากรองค์กร (Organizational Resources)	40.งานไม่สำคัญ (Unimportant Task)
4. ศิลปะในการจัดการ (Art of Management)	41.งานเร่งด่วน (Urgent Task)
5. การผลิตในปริมาณมาก (Mass Production)	42.งานไม่เร่งด่วน (Not Urgent Task)
6. การวางแผน (Planning)	43.ตารางแกนต์ (Gantt Chart)
7. การจัดระบบองค์กร (Organizing)	44.การบริหารจัดการ (Administration)
8. การชี้นำ (Leading)	45.ผู้บริหาร (Executive)
9. การควบคุม (Controlling)	46.การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Planning Development)
10. วิสัยทัศน์ (Vision)	47.แผนสำรอง (Backup Plan, Contingency Plan)
11. พันธกิจ (Mission)	48.การจัดองค์กร (Organizing)
12. เป้าหมาย (Goal)	49.การตั้งค่า (Settings)
13. กลยุทธ์ (Strategy)	50.การมอบหมายงาน (Delegation)
14. การพัฒนากลยุทธ์ (Strategy Development)	51.การจูงใจ (Motivation)
15. แผนปฏิบัติการ (Action Plan)	52.ผู้นำ (Leader)
16. การดำเนินการ (Execution)	53.ภาวะผู้นำ (Leadership)
17. การทบทวนการปฏิบัติงาน (Operational Reviews)	54.การสื่อสาร (Communication)
18. การสร้างระบบ (System Creation)	55.การตัดสินใจ (Decision Making)
19. การกำหนดเป้าหมายที่สูงขึ้น (Set a Higher Goal)	56.การแก้ปัญหา (Problem Solving)
20. การกำหนดเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง (Specific Goal)	57.นวัตกรรม (Innovation)
21. การแปลงเป้าหมายสู่รายละเอียด (Converting goal into detail)	58.การตลาด (Marketing)
22. การวัดผล (Measurement)	59.การเงิน (Finance)
23. วัดผลได้ (Measurable)	60. การนำ (Leading)
24. บรรลุผลได้ (Attainable)	61. การผลิต (Production)
25. ความสอดคล้องกับพันธกิจ (Relevance)	62.คุณภาพ (Quality)
26. กรอบเวลาที่ชัดเจน (Time-bound)	63.ลูกค้า (Customer)
27. SMART GOALS	64. คู่แข่ง (Competitor)
28. ประสิทธิภาพ (Efficiency)	65.ซัพพลายเออร์ (Supplier)
29. ประสิทธิผล (Effectiveness)	66.ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder)
30. การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis)	67.ความยั่งยืน (Sustainability)
31. จุดแข็ง (Strengths)	68.จริยธรรมทางธุรกิจ (Business Ethics)
32. จุดอ่อน (Weaknesses)	69.ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources)
33. โอกาส (Opportunity)	
34. อุปสรรค (Threats)	
35. ปัจจัยภายใน (Internal Factors)	
36. ปัจจัยภายนอก (External Factors)	
37. TOWS Matrix	

เอกสารอ้างอิง

- Andrews, E. E. (2017). Disability models, discourse and policy: A critical review. *Disability & Society, 32*(7), 1015-1033.
- Boyes-Braem, P., & Rathmann, C. (2010). Transmission of sign languages in Northern Europe. In D. Brentari (Ed.), *Sign languages* (pp. 19-45). Cambridge University Press.
- Cagulada, R., & Koller, M. (2020). Economic and social barriers faced by the deaf and hard-of-hearing community: A global perspective. *International Journal of Disability Studies, 25*(3), 112-128.
- Cameron, A., et al. (2019). BSL STEM Glossary: Building scientific vocabulary in British Sign Language. Scottish Sensory Centre, University of Edinburgh.
- Charlton, J. I. (1998). *Nothing about us, without us: Disability oppression and empowerment*. University of California Press.
- De Oliveira, M. (2023). Critiques of the capability approach: Individualism and collective action. *Journal of Human Development and Capabilities, 24*(2), 198-215.
- Hernandez, L. (2024). Language barriers and economic participation: The case of sign language communities. *Journal of Sociolinguistics, 31*(2), 89-105.
- Holcomb, T. K. (2013). *Introduction to American Deaf culture*. Oxford University Press.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (2005). Participatory action research: Communicative action and the public sphere. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *The Sage handbook of qualitative research* (3rd ed., pp. 559-603). Sage Publications.
- Luft, P. (2000). Communication barriers and deaf entrepreneurs. *American Annals of the Deaf, 145*(3), 235-244.
- Manning, V., McKee, D., & Davidson, K. (2022). Cultural-linguistic models in deaf education: Contemporary perspectives. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education, 27*(3), 312-328.
- Marks, D. (1997). Models of disability. *Disability & Rehabilitation, 19*(3), 85-91.
- McKee, D., & Manning, V. (2015). BSL STEM Glossary development: Challenges and innovations. *Sign Language Studies, 15*(4), 445-463.
- Mulvany, J. (2000). Disability, impairment or illness? The relevance of the social model of disability to the study of mental disorder. *Sociology of Health & Illness, 22*(5), 582-601.
- Otakanon, B., & Petison, P. (2022). *Research project on utilizing the potential of higher education, technology, and innovation to enhance learning and employment for persons with disabilities*. The Office of National Higher Education Science Research and Innovation Policy Council, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation.
- Retief, M., & Letšosa, R. (2018). Models of disability: A brief overview. *HTS Teologiese Studies/Theological Studies, 74*(1), a4738.
- Rosenstock, R., & Napier, J. (2016). *International perspectives on sign language lexicon development*. Gallaudet University Press.

- Schley, S., Walter, G., Weathers, R., Hemmeter, J., Hennessey, J., & Burkhauser, R. (2011). Effect of postsecondary education on the economic status of persons who are deaf or hard of hearing. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 16(4), 524-536.
- Schubotz, D. (2019). Participatory research and the capability approach: Collective empowerment through community engagement. *Community Development Journal*, 54(3), 421-439.
- Sen, A. (2014). *Development as freedom*. Oxford University Press.
- Singleton, J. L., Martin, A., & Morgan, G. (2014). *Ethics, practice and policy in sign language development*. Gallaudet University Press.
- Sirikutta, P. (2023). Structural inequality and disability in Thailand: An economic analysis. *Thai Social Research Journal*, 12(2), 67-85.
- Suwanarat, M., Reilly, C., Wrigley, O., & Anderson, D. (2014). *Thai deaf community and education development*. National Association of the Deaf in Thailand.
- Tervoort, B. (2021). Content knowledge and sign language pedagogy in STEM education. *International Journal of Inclusive Education*, 25(8), 892-908.
- Udomna, S. (2025). *Statistical report on disabilities in Thailand 2024-2025*. Department for Empowerment of Persons with Disabilities.
- World Federation of the Deaf. (2018). *Global sign language development and lexicon standardization guidelines*. WFD Publications.